

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi A.P. i P.P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACa 3037/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 19 marca 2026 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt V ACa 3037/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcie czynności w celu wyznaczenia terminu posiedzenia w sprawie o sygn. akt V ACa 3037/23, niezwłocznie po uzupełnieniu braków formalnych apelacji przez pozwanego i nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia zwrotu akt postępowania;**
- 3. przyznaje skarżącym A.P. oraz P.P. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężne w kwotach po 2 000 złotych za okres od 16 grudnia 2021 r. do 19 marca 2026 r.;**
- 4. oddala skargę w pozostałym zakresie;**
- 5. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących A.P. oraz P.P. kwoty po 200 (dwieście) złotych uiszczone tytułem opłaty od skargi;**

6. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących A.P. oraz P.P. kwoty po 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Paweł Czubik Aleksander Stępkowski Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Sądu Najwyższego 16 lutego 2026 r., powodowie A.P. oraz P.P. (dalej „skarżący”) wnieśli do Sądu Najwyższego - za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie - skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt V ACa 3037/23.

Skarżący, zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt V ACa 3037/23;
2. zlecenie Sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcia odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, w tym wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego ze skarżących kwoty 5 000,00 zł;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz każdego ze skarżących kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że postępowanie w sprawie prowadzone przez Sąd I instancji rozpoczęło się 16 grudnia 2021 r. a zakończyło 31 marca 2023 r. Akta sprawy wraz z apelacją pozwanego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 27 grudnia 2023 r. Strona powodowa wniosła odpowiedź na apelację strony pozwanej 8 października 2025 r. Sąd Apelacyjny, do dnia złożenia przez

skarżących skargi na przewlekłość, nie wyznaczył rozprawy w tej sprawie. Skarżący wyjaśnili, że przedmiotem postępowania w tej sprawie są roszczenia dotyczące umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej (CHF). W ocenie skarżących postępowanie w tej sprawie odznacza się „szablonowym” charakterem. Uzasadniając żądanie zasądzenia sum pieniężnych w wysokości 5 000 zł na rzecz każdego ze skarżących, wskazali, że do momentu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy nie są w stanie podejmować ważnych życiowych decyzji, a niepewność, w jakim terminie rozstrzygnięcie takie zapadnie wiąże się z powstaniem po ich stronie ogromnego stresu.

Prezes Sądu Apelacyjnego, w odpowiedzi na skargę, zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi. Wskazał, że postępowanie zostało wszczęte pozwem z 13 grudnia 2021 r., a przedmiotem sporu są roszczenia z umowy kredytu waloryzowanego walutą obcą. Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 31 marca 2023 r. częściowo uwzględnił powództwo skarżących. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 27 grudnia 2023 r. W tym samym dniu wylosowano sędziego referenta, a 28 grudnia 2023 r. zarządzono: wpisanie sprawy do repetytorium ACa, zawiadomienie stron o wylosowanym składzie sędziowskim oraz przedstawienie akt sędziemu referentowi celem podjęcia czynności związanych z nadaniem biegu apelacji pozwanego. W piśmie z 26 czerwca 2024 r. pozwany zgłosił zarzut zatrzymania, a pismem z 1 lipca 2024 r. powodowie ustosunkowali się do tego zarzutu. Pismami z 19 października oraz 19 listopada 2024 r. skarżący wnieśli o podjęcie czynności w sprawie. W dniu 5 grudnia 2024 r. zarządzono poinformowanie skarżących o tym, że sprawa zostanie rozpoznana według kolejności wpływu do referatu sędziego. Kolejne wnioski o podjęcie czynności w sprawie skarżący wnieśli pismami z 21 marca, 22 kwietnia, 4 czerwca i 19 września 2025 r. W dniu 26 września 2025 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi skarżących, który wniósł odpowiedź pismem z 8 października 2025 r. Zarządzeniem z 13 lutego 2026 r. wezwano pełnomocnika pozwanego do usunięcia braków formalnych apelacji. Prezes Sądu Apelacyjnego nie negował, że postępowanie w sprawie trwa łącznie w obu instancjach ponad 4 lata, w tym przed Sądem Apelacyjnym od 27 grudnia 2023 r. Podkreślił, że w postępowaniu apelacyjnym podejmowane są czynności zmierzające do

wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej, który zostanie wyznaczony niezwłocznie po usunięciu braków formalnych apelacji. Wskazał na występujące w Sądzie problemy kadrowe, nadmierny, nagły (liczony w dziesiątkach tysięcy pozwów), nieprzewidywalny wpływ spraw w krótkim czasie. W ocenie Prezesa Sądu Apelacyjnego zarówno państwo podjęło działania organizacyjne i legislacyjne (utworzenie XXVIII Wydziału Cywilnego w Sądzie Okręgowym w Warszawie do rozpoznawania spraw dotyczących umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do walut obcych) jak i kierownictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie podejmuje systematyczne działania zmierzające do zapobiegania przewlekłości postępowań (wystąpienia o wsparcie kadrowe i poprawę warunków lokalowych Sądu, o zmiany legislacyjne w zakresie procedury cywilnej, utworzenie od 1 stycznia 2025 r. w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie VIII Wydziału Cywilnego do rozpoznawania spraw dotyczących umów kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF). Na wypadek, gdyby Sąd Najwyższy nie podzielił argumentacji przemawiającej za oddaleniem skargi na przewlekłość, Prezes Sądu Apelacyjnego podniósł, że żądane przez skarżących kwoty po 5 000 zł nie zostały w żaden sposób uprawdopodobnione ani udowodnione. Nadto, że cel skargi został osiągnięty, ponieważ w sprawie podejmowane są czynności zmierzające do zakończenia postępowania apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: "ustawa o skardze na przewlekłość postępowania") - strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia

sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, Nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, Nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, Nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od

konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2026 r., I NSP 575/25).

3. W świetle przytoczonego wyżej utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych tej sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w analizowanej sprawie został przekroczony. W chwili rozpoznawania skargi na przewlekłości wynosi on ponad dwa lata od wpływu akt sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W ocenie Sądu Najwyższego, w powyższych okolicznościach uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania, zwłaszcza że od wpłynięcia akt sprawy do Sądu Apelacyjnego (27 grudnia 2023 r.) do momentu zarządzenia doręczenia odpisu apelacji pozwanego powódce (25 września 2025 r.) upłynęło prawie 2 lata.

Sąd Najwyższy nie dopatrył się przy tym w omawianym przypadku przesłanek, które mogłyby uzasadniać liczącą taki okres zwłokę w rozpoznaniu sprawy.

4. Dla stwierdzenia przewlekłości postępowania irrelevantne pozostają argumenty Prezesa Sądu Apelacyjnego dotyczące nagłego wpływu dużej liczby spraw do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w związku z tzw. kredytem frankowym. Zgodnie z przywołanym już art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dokonując oceny, czy naruszone zostało prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, obok upływu czasu, uwzględnia się indywidualne okoliczności sprawy. Zatem nie ma tu miejsca na szerokie uwzględnienie kwestii organizacyjnych, niestanowiących de iure składnika konkretnego postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 17 grudnia 2013 r., III SPP 242/13; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18). Kwestia właściwej organizacji sądownictwa, w tym zapewnienie optymalnej obsady kadrowej sądów, jest obowiązkiem państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2019 r., I NSP 18/19). Adresatem konstytucyjnego nakazu rozpatrzenia sprawy w rozsądnym czasie są przede wszystkim same sądy, a konieczną gwarancją materialną prawa do rozstrzygnięcia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki są odpowiednie warunki organizacyjne

umożliwiający sądowi „terminową” realizację ich zadań. Dotyczy to w szczególności obsady kadrowej, zarówno jeśli chodzi o liczbę sędziów, jak i personel pomocniczy. Powinność zapewnienia odpowiednich warunków spoczywa w pierwszej kolejności na ustawodawcy oraz na organach władzy wykonawczej, szczególnie na Ministrze Sprawiedliwości (zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 30 października 2006 r., S 3/06, OTK-A 2006/9/146).

Z tego względu, Sąd Najwyższy stosownie do art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, stwierdza, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt V ACa 3037/23 doszło do przewlekłości postępowania.

Orzekając o przyznaniu każdemu ze skarżących od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej, jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie suma pieniężna nie może być niższa niż 2 000 zł. Postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w grudniu 2021 r. (16 grudnia 2021 r. pozew wpłynął do Sądu Okręgowego w Warszawie), i do momentu wniesienia skargi na przewlekłość trwało nieco ponad 4 lata. Z analiz akt sprawy zdaje się również wynikać, że skarżący osiągnęli cel złożenia skargi na przewlekłość postępowania. Celem skargi jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2012 r., III SPP 21/12; 15 kwietnia 2020 r., I NSP 193/19). Skarżący w wyniku wniesienia skargi wpłynęli na przyspieszenie procedowania Sądu Apelacyjnego. Uwzględniając powyższego, w ocenie Sądu Najwyższego uzasadnionym jest zasądzenie na rzecz każdego ze skarżących kwoty minimalnej w wysokości 2 000 zł. W pozostałym zakresie skargę oddalono.

Z akt sprawy wynika, że nie wyznaczono terminu rozprawy apelacyjnej, stąd Sąd Najwyższy w pkt. 2 sentencji, na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcie

czynności w celu wyznaczenia terminu rozprawy, niezwłocznie po uzupełnieniu braków formalnych apelacji przez pozwanego i nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia zwrotu akt postępowania.

O zwrocie uiszczonej przez skarżących opłat w kwotach 200 zł, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U.2026.118).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[az]

[r.g.]

Paweł Czubik

Aleksander Stępkowski

Mirosław Sadowski